

variables

Dades i percepcions sobre inseguretat: de veritat Barcelona és el nou Bronx?

vista prèvia >

La percepció d'inseguretat ciutadana és una realitat; totes les enquestes situen aquesta problemàtica com una de les principals preocupacions de la ciutadania. Però és real aquest augment de la inseguretat? A què es deu que la població tingui aquesta percepció? Tot i que la percepció viatja per camins subjectius, és imprescindible aterrar el debat en les dades i afrontar aquest repte utilitzat per la dreta i l'extrema dreta en els seus esforços per desestabilitzar la societat.

Ona Sindreu Cladera

Periodista i analista de dades
[@onasindreu.bsky.social](https://bsky.app/profile/onasindreu.bsky.social)

Roger Tugas Vilardell

Periodista, analista de dades
i director de Polis
[@rogetugas.bsky.social](https://bsky.app/profile/rogetugas.bsky.social)

La inseguretats ocupa portades. Robatoris, ocupacions i assassinats són temes freqüents de conversa a les tertúlies, tant les dels programes de ràdio i televisió com les del carrer, amb la família o les xarxes socials. Un malestar que es trasllada a les enquestes: a Barcelona, una de les ciutats del país i de l'Estat on més han aflorat aquests discursos, el 23% de la ciutadania considera que la inseguretats és el problema més greu, d'acord amb el baròmetre municipal del 2025.¹ I a Catalunya, la inseguretats ciutadana ha escalat de la novena a la quarta problemàtica en poc més de dos anys, segons el Centre d'Estudis d'Opinió i,² segons els enquestats, fer-hi front hauria de ser una prioritat per a la Generalitat per damunt del canvi climàtic o de les relacions entre Catalunya i l'Estat espanyol.

Un estat d'ànim que no és innocu. Qui se n'ha beneficiat més és l'extrema dreta, d'aquí i d'arreu. La denúncia d'una suposada degradació dels carrers, la seva vinculació amb la població

racialitzada i l'obsessió per l'ordre públic han estat pilars fonamentals de la que avui és una de les ideologies dominants en molts països i que ha demostrat el seu poder d'arrossegar la resta de partits cap als seus camps de batalla. Sense entrar en si el creixent sentiment d'inseguretats ha conduït a una major presència dels extremistes o si és la normalització d'aquesta antipolítica el que fa que cada cop més gent se senti físicament amenaçada, s'ha creat un camp de cultiu idoni —juntament amb moltes altres qüestions— perquè proliferin posicionaments xenòfobs i punitivistes.

En aquest punt, la pregunta és clara: la problemàtica està justificada? Realment s'ha disparat la criminalitat? Barcelona i Catalunya s'han convertit en territoris tan insegurs? La percepció creixent està empíricament sustentada o hi ha més pa que formatge?

Per analitzar el problema cal mirar enrere i observar les dades des de lluny. Els Mossos d'Esquadra³ tenen constància que el 2024⁴ es van co-

metre una mica més de 600.000 delictes a Catalunya. A primer cop d'ull, aquesta xifra suposa un augment de l'11% respecte del 2011, el primer any des del qual la policia ofereix dades detallades. Però aquesta conclusió, que podria justificar el neguit, requereix dos grans asteriscs.

El primer és que la població de Catalunya també ha crescut i, per tant, no té sentit aferrar-se a les xifres absolutes. El segon és que, en aquesta dècada, la manera de relacionar-se —i de delinquir— ha canviat a causa de la proliferació d'internet, les xarxes socials i les compres electròniques. El 2024, el segon delicte més comès va ser el de les estafes informàtiques. Segons el Ministeri de l'Interior espanyol, a Catalunya se'n van denunciar 72.000.⁵ Naturalment, s'ha convertit en el tipus penal que més s'ha disparat, arrossegant cap amunt les taxes globals de delinqüència. Però és prou evident que quan es parla d'inseguretats als carrers, no s'està pensant en allò que ocorre al

1 AJUNTAMENT DE BARCELONA, «Baròmetre municipal».

2 CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ, «Baròmetre d'opinió política. 2a onada. 2025. A finals de 2024, era la tercera preocupació».

3 MOSSOS D'ESQUADRA, «Dades obertes».

4 El 2024 és el darrer any complet disponible. En els primers vuit mesos de 2025 el nombre de delic-

tes violents ha baixat un 3% i el de no violents un 5% respecte al mateix període de l'any anterior, segons les dades dels Mossos d'Esquadra.

5 MINISTERI DE L'INTERIOR DE L'ESTAT ESPANYOL, «Portal estadístic de criminalitat».

La delinqüència en realitat ha baixat a Catalunya: de 73 delictes per 1.000 habitants el 2011 a 66 al 2024

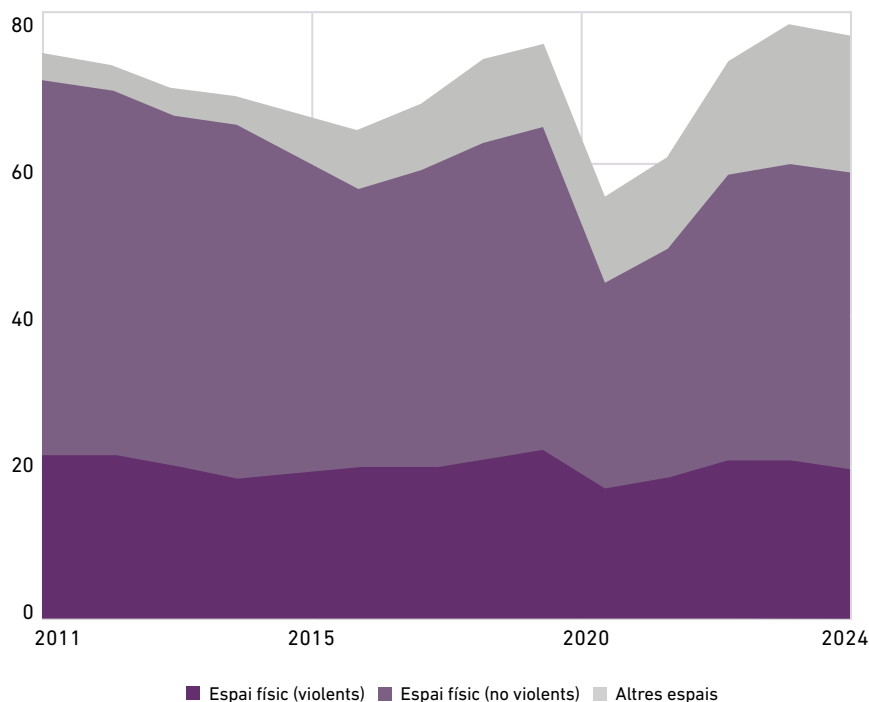
món digital, així que convé observar de nou les dades exclouent-hi aquesta tipologia tan específica per obtenir-ne una visió més realista.

Tenint en compte aquests dos factors, les tornes es capgiren i la delinqüència en realitat ha baixat a Catalunya: de 73 delictes per 1.000 habitants el 2011 a 66 el 2024. Tot i això, entre 2016 i 2019 es va trencar la dinàmica decreixent anterior i, un cop superada la Covid-19, no s'han recuperat els nivells d'aquell darrer any. La reducció de la criminalitat, a més, s'ha notat especialment a la ciutat de Barcelona, on es concentren un de cada tres fets delictius del país. Malgrat que els delictes han retrocedit, però, el neguit ciutadà capturat pel CEO ha crescut, ja que la preocupació per la inseguretat ha pujat d'un 50% en el mateix període.

Ara bé, no tots els delictes són iguals, ni en termes de violència ni de patiment de les víctimes. Tampoc no tenen la mateixa afectació en la percepció de seguretat de la resta de la població respecte del seu entorn. Per posar un exemple obvi, no són comparables un furt i un assassinat. A més, no tots els delictes ocorren en l'espai públic i, com ja s'ha vist, ni tan sols en l'esfera física.

Gràfic 1

Evolució anual dels delictes a Catalunya, segons l'àmbit on es cometen, 2011-2024 (delictes per cada 1.000 habitants)

Font: Mossos d'Esquadra. Dades obertes.

Baixen els delictes violents

En aquesta línia, a Catalunya s'han reduït els delictes que es produeixen en l'espai físic, és a dir,

aquells que passen al carrer o es cometen en la interacció presencial entre persones. Es tracta de furts, robatoris, danys al mobiliari urbà, delictes de trànsit o homici-

La criminalitat que més afecta —o hauria d'afectar— les percepcions socials, la violenta, s'ha reduït d'un 7% respecte al 2011

dis. Els tipus penals que més suposen un greuge per a la seguretat física i el benestar emocional de les persones —perquè en són víctimes o perquè han de conviure-hi en l'espai públic— van registrar el 2024 una de les xifres més baixes des del 2011, si s'obvien els anys excepcionals de pandèmia.

En canvi, s'ha multiplicat la criminalitat que transcorre fora de la interacció física. Aquesta inclou la delinqüència en l'esfera digital, que és la que més ha crescut, així com els delictes «de coll blanc» com frauds, falsedats i altres tipus de corrupció. Conjuntament, fa catorze anys els Mossos tenien constància de tres d'aquests fets per cada mil habitants, una xifra que s'ha multiplicat per sis per arribar als divuit del 2024. Fins i tot si se n'exclouen les estafes informàtiques, que suposen el gran gruix d'aquesta categoria, la resta de delictes que la conformen s'han quasi triplicat.

En tot cas, la criminalitat que més afecta —o hauria d'afectar— les percepcions socials, la violenta, s'ha reduït un 7% respecte del 2011.

Després d'un petit repunt el 2019, i d'una baixada moderada per les restriccions socials de la Covid-19, aquests delictes s'han estabilitzat entorn dels dinou fets per cada 1.000 persones, sumant un total de 157.000 casos a Catalunya el 2024. Si bé han augmentat lleugerament les denúncies per lesions i amenaces, han minvat un 25% els robatoris amb força, violència i intimidació, que són els delictes violents més comuns, segons les mateixes dades dels Mossos.

La criminalitat a Barcelona, també a la baixa

Precisament són els robatoris un dels motius pels quals es percep Barcelona com una ciutat especialment insegura. Una idea que les dades avalen, però amb matisos. El 2024 hi va haver a Barcelona quasi el doble de delictes per habitant que a la resta de Catalunya, fins i tot descomptant-hi les ciberestafes i la corrupció. És, a més, la segona ciutat catalana amb més delinqüència, després de Salou, i lidera també el rànquing estatal, segons indiquen les dades del 2024 del Ministeri de

l'Interior espanyol. Es pot convenir, per tant, que Barcelona és el nou Bronx, nucli estatunidenc famós per la perillositat dels seus carrers?

De nou, convé matisar les dades. Aquesta desmesurada taxa de criminalitat s'explica per la desproporció dels furtus: representen gairebé un de cada dos delictes comesos a la capital catalana, un pes elevadíssim comparat amb la resta del país. Penats amb condemnes d'entre sis mesos i quatre anys de presó —sempre que el valor robat superi els 400 euros— fan que es disparin les xifres policials. En la resta de delictes, en canvi, Barcelona ha registrat un descens del 36% des del 2011 i s'equipara força a la resta del país.

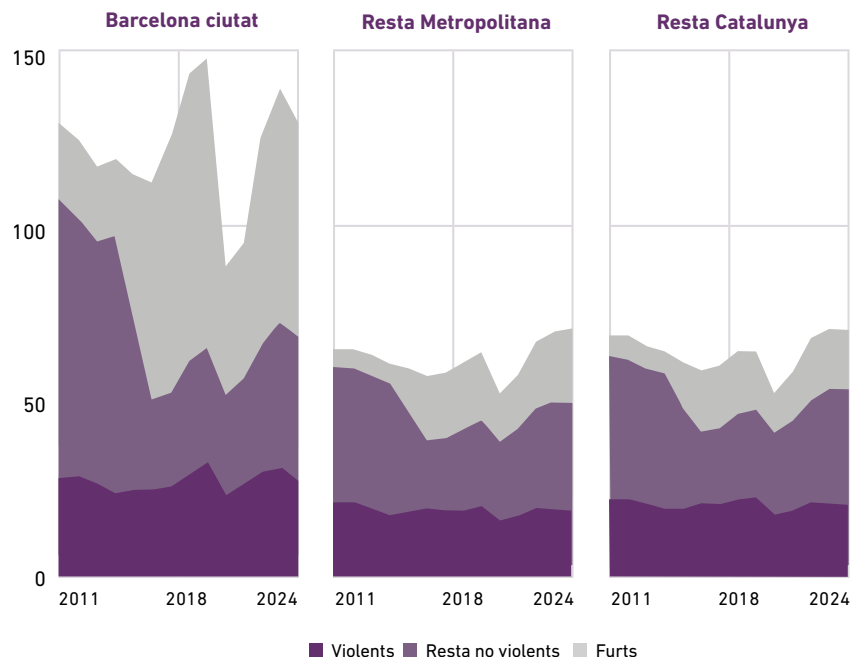
El gran nombre de furtus que es registren especialment a Barcelona està vinculat a un altre factor que podria generar certa percepció d'inseguretat: la ineficàcia de la justícia per a processar i jutjar els autors de delictes poc greus. Les llargues esperes permeten que un grapat de persones pugui cometre desenes d'actes delictius⁶ sense arribar a és-

6 El Pla Tremall dels Mossos va detectar 266 mul-

Barcelona és la província de l'Estat on es produeixen més delictes per habitant seguida de les Illes Balears i Girona

Gràfic 2

Nombre de delictes per cada 1.000 habitants a Catalunya, 2011-2024

Font: Mossos d'Esquadra. Dades obertes.

ser condemnades. Són unes de les cares més visibles de la criminalitat i la dificultat de la Justícia de treu-

tireincidents actius a Barcelona en la primera meitat del 2025. Han estat detinguts 1.776 vegades i se'ls imputa 5.284 delictes, una mitjana de vint per cap, segons va informar l'Ajuntament a la Junta Local de Seguretat de mitjan 2025.

re'ls dels carrers pot alimentar una sensació d'impunitat i l'exigència de mesures punitivistes que no són necessàriament les més eficients.⁷

7 BERGER; SCHEIDEGGER, «Sentence length and recidivism: a review of the research»; VIERAITIS; M, KOVANDZIC; MARVELL, «The criminogenic effects of imprisonment: evidence from state panel data, 1974-2002».

Davant la incapacitat per resoldre aquests casos, s'obren pas propostes que insten a engarjolar de forma més severa els autors d'aquests fets o fins i tot a expulsar-los del país, si són migrants.

Allunyant el focus cap al conjunt de la demarcació barcelonina, les dades continuen semblant problemàtiques. Barcelona és la província de l'Estat on es produeixen més delictes per habitant, seguida de les Illes Balears i Girona. Una xifra, un cop més, explicada en bona part pel gran nombre de furts que s'hi produeixen, categoria que lidera amb escreix.

En aquest cas, però, també destaca pel que fa als robatoris amb intimidació o violència, molt per damunt de qualsevol altre territori. Malgrat que representen una petita part de les denúncies —prop d'un 6% del total, excloent-ne les ciberestafes—, el 2024 la província de Barcelona en va patir el doble que la Comunitat de Madrid.⁸ A més, el 2023 va ser el tercer territori de la UE en la ràtio d'aquests robatoris, només darrere

8 En relació amb la població, en ràtio per habitants.

Barcelona el 2023 va ser el tercer territori de la UE en la ràtio de robatoris amb intimidació o violència, només per darrers de París i Brussel·les

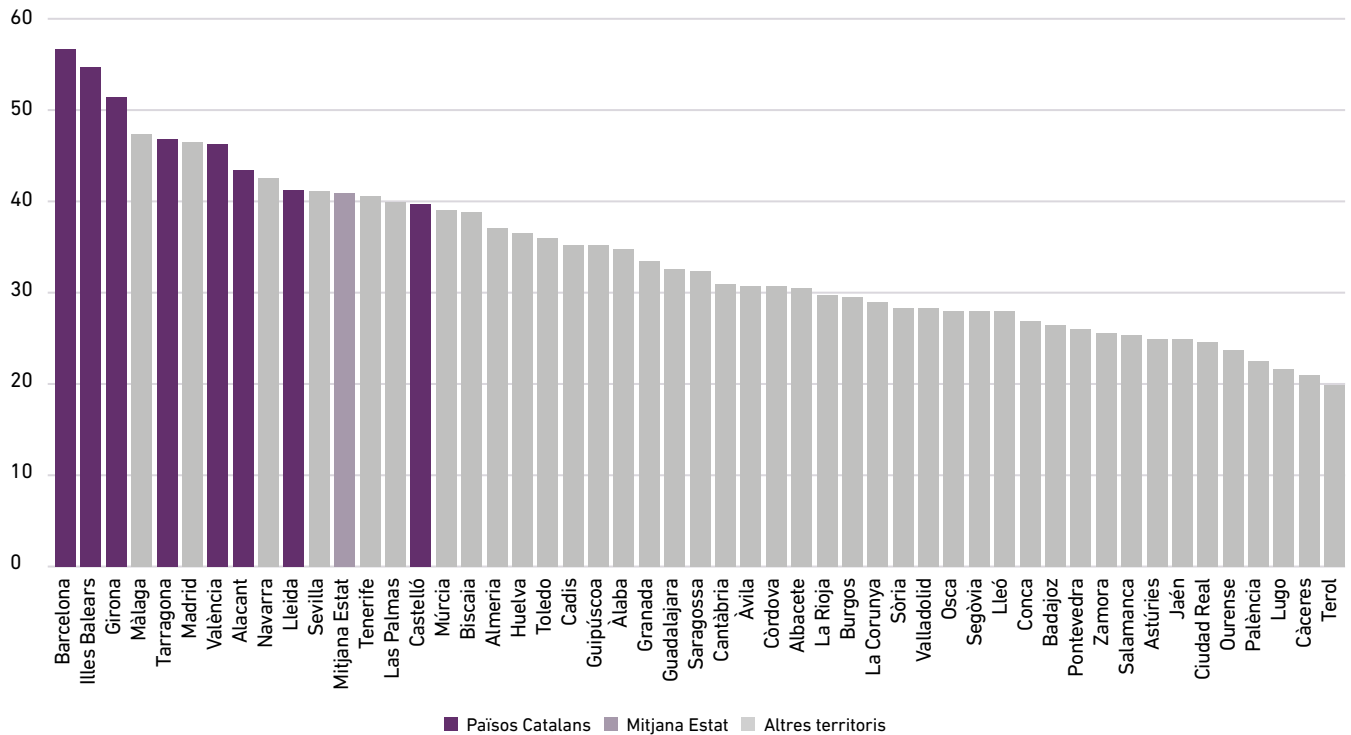
de París i Brussel·les, d'acord amb les dades de l'Eurostat. Altre cop, però, l'oficina estadística de la UE situa Barcelona en posicions intermèdies de la taula pel que fa a la resta de delictes.

La preeminència dels furts i, en grau menor, dels robatoris fa menys greu les dades de delinqüència de Barcelona? No, però ajuda a trobar una explicació de què ho pot ajudar

a interpretar. Un factor important és que la criminalitat és sovint una externalitat negativa del turisme, és a dir, que les ciutats i regions més turístiques acostumen a patir més delic-

Gràfic 3

Delinqüència denunciada per territori, 2024 (delictes per cada 1.000 habitants)

Font: Ministeri de l'Interior.

Nota: Tot tipus de delictes, excepte ciberestafes.

Un factor important és que la criminalitat és sovint una externalitat negativa del turisme

tes, segons constaten nombrosos estudis.⁹ I Barcelona és la segona província que rep més turistes internacionals, només per darrere de les Illes Balears.¹⁰ Si es posa en relació la delinqüència denunciada a cada demarcació amb el nombre de pernотacions de turistes internacionals,¹¹ la correlació és claríssima. La facilitat de pispar la cartera o altres pertinences a turistes despreocupats, i en ocasions amb rellotges ben lluents, és un dels factors que contribueixen a explicar que Barcelona sigui la ciutat amb més furts i robatoris de l'Estat. I també ajuda a entendre les dades en l'àmbit europeu, amb la massificadíssima París al capdavant. Un dany col·lateral del

9 MALDONADO-GUZMÁN, «Airbnb and crime in Barcelona (Spain): testing the relationship using a geographically weighted regression»; GASCON; GARCIA-CONSTANTINO, «Clustering analysis of tourism and crime in Barcelona from 2011 to 2022»; MONTOLIO; PLANELLS-STRUSE, «Does tourism boost criminal activity? Evidence from a top touristic country»; BIAGI; DELOTTTO, «Crime as tourism externality».

10 Dades recollides per una estadística experimental de l'INE, a partir dels mòbils dels turistes internacionals.

11 La relació es fa amb el valor logarímic dels turistes, per salvar les grans diferències entre les ciutats que en reben més i d'altres amb xifres molt baixes.

turisme que, a més, també obliga a relativitzar certes xifres: en quina mesura aquesta delinqüència elevada afecta la població resident?

Més enllà de la fotografia actual, convé també observar la tendència històrica, és a dir, si la criminalitat a la demarcació de Barcelona creix més o menys del que ho fa a la resta de territoris de l'Estat. Si patís un increment desmesurat, els senyals d'alarma sí que tindrien raons per sonar. Però no és el cas. Des del 2010, primer any amb dades del Ministeri de l'Interior, la ràtio de delictes ha caigut un 11% a Barcelona —sense comptar-hi els ciberdelictes—, només una mica per sota del 13,3% de reducció del conjunt de l'Estat. I si s'agafa de referència l'any previ a la Covid-19, el 2019, la quantitat de fets delictius que es van denunciar el 2024 a Barcelona ha retrocedit un 9,2%, mentre que, a tot l'Estat, la millora ha estat de tan sols un 1,6%. Cal tenir en compte, però, que el repunt dels anys previs a la pandèmia havia estat menor fora de Catalunya. En tot cas, amb aquestes dades a la mà, costa afirmar que s'hagi agrauejat la problemàtica.

Mateixos homicidis, però més intents

La mort violenta de cinc persones en només cinc dies, a principis de 2025, va donar benzina als discursos més alarmistes. Alguns mitjans, però sobretot actors de l'extrema dreta, ho van vendre com una «nova normalitat»: la prova irrefutable que Catalunya pateix un gran problema de seguretat. En realitat, observant les estadístiques, va ser una tràgica excepció i una clara dada o observació atípica [*outlier*]. Malgrat la gravetat d'aquests fets, cal enquadrar-los en el context dels darrers anys.

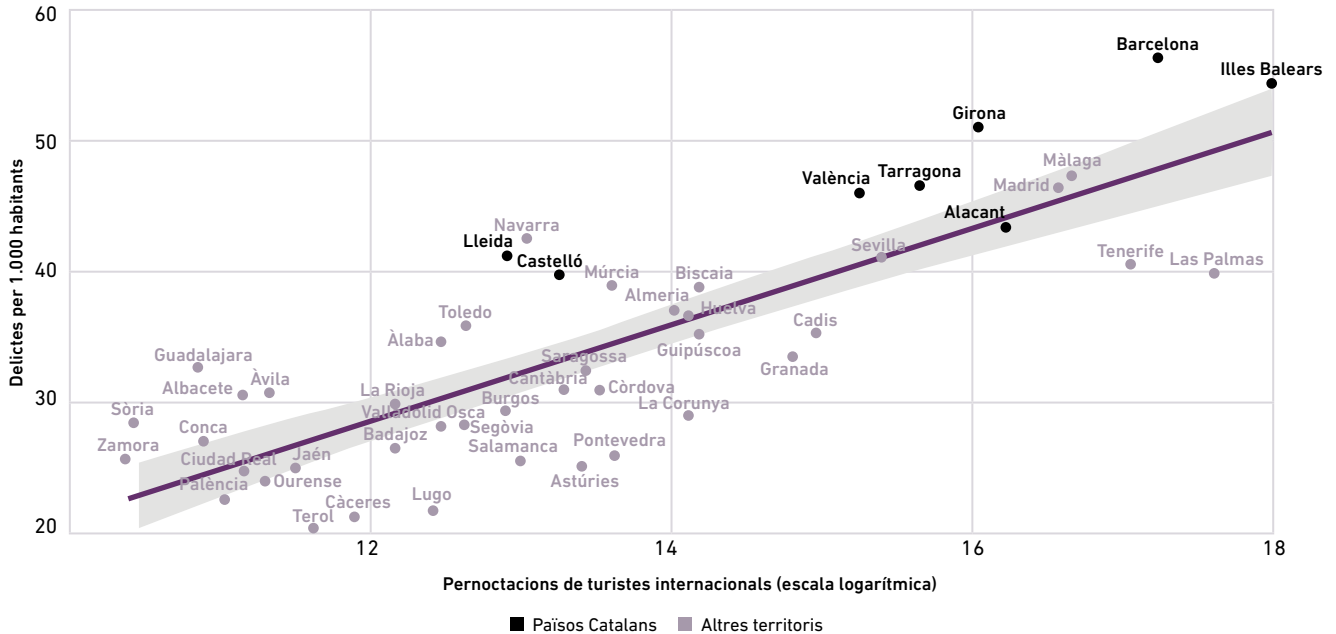
En la dècada 2010-2020, la mitjana mensual d'homicidis i assassinats els primers mesos de l'any s'ha situat entre els tres i els sis,¹² tot i que alguns mesos s'han assolit xifres molt més altes. Per tant, els crims d'aquesta mena succeïts a l'inici del 2025 representen quantitats elevades, però dins de la tònica històrica de l'època recent. De fet, i malgrat la violenta ratxa d'inicis d'any, el 2025 s'han

12 A l'estiu, acostumen a cometre's alguns homicidis més.

En la dècada 2010-2020, la mitjana mensual d'homicidis i assassinats s'ha situat entre els tres i els sis, si s'agafa com a referència el primer trimestre de cada any

Gràfic 4

Relació entre criminalitat i turisme, 2024

Font: Ministeri de l'Interior i Institut Nacional d'Estadística.

Nota: Tot tipus de delictes, excepte ciberestafes.

produït menys homicidis i assassinats que els anys anteriors.¹³ Igualment, el nombre d'homicidis i assassinats consumats del 2024 va ser lleugerament més baix que

el del 2011, d'acord amb les dades dels Mossos d'Esquadra. Tenint en compte l'augment de població, va tenir lloc un descens del 10%. Enmig, però, hi ha hagut pujades i baixades que han situat els crims entre la quarantena i la vuitantena anual.

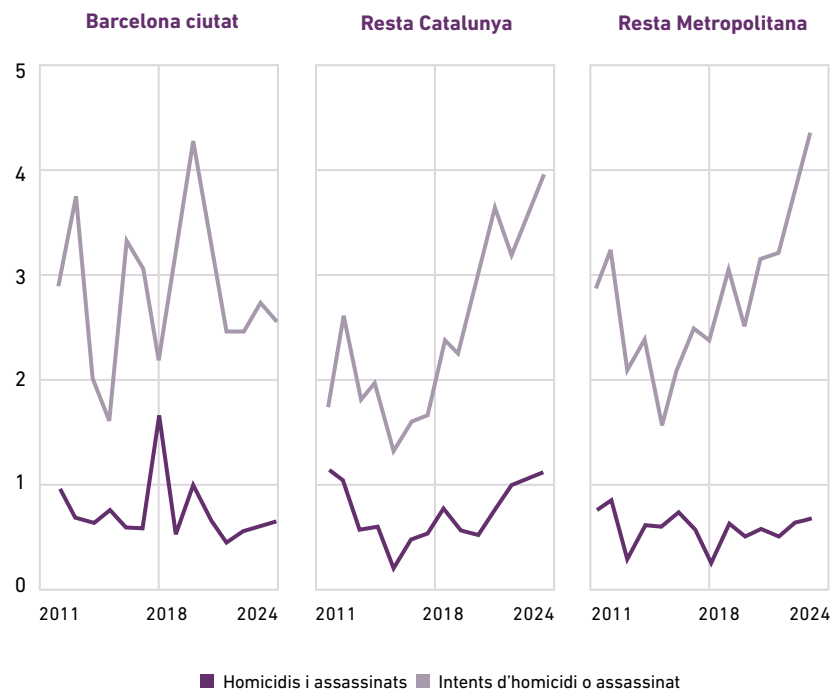
El que sí que s'ha agreujat són les temptatives d'homicidi i assassinat. A principis de la segona dècada del segle XXI rondaven els 200 intents anuals, una xifra que ja supera els 300. En aquest cas, però, Barcelona no destaca especialment en relació amb el conjunt de l'Estat, ja que és la

¹³ Dades dels Mossos fins l'agost del 2025, en comparació amb el mateix període d'anys previs.

Els homicidis poden involucrar a més xocs entre bandes vinculades al negoci de la droga, una problemàtica que sí que s'està agreujant a Catalunya

Gràfic 5

Homicidis per cada 100.000 habitants a Barcelona, Catalunya, i l'Àrea Metropolitana, 2011-2024 (Recompte anual per cada 100.000 habitants)

Font: Mossos d'Esquadra.

tretzena província pel que fa a la ràtio d'homicidis comesos o intentats, d'acord amb les dades ministerials. En canvi, on han crescut de forma més pronunciada és a la demar-

cació de Tarragona, en segon lloc des de fa uns anys. A diferència del que ocorre amb els furts i robatoris, però, aquest tipus de delictes poden involucrar a més xocs entre

bandes vinculades al negoci de droga, una problemàtica que sí que s'està agreujant a Catalunya,¹⁴ o a les xarxes criminals internacionals.¹⁵

Els fets i les percepcions van de bracet?

Recuperant la pregunta inicial, sobre si el creixent sentiment d'inseguretat ve motivat per augments reals de delinqüència, els baròmetres de seguretat pública poden aportar algunes respostes. L'Enquesta de seguretat pública de Catalunya, elaborada pel Departament d'Interior —la darrera és del 2022—, i l'Enquesta de victimització de Barcelona, de l'Ajuntament —2024—, contenen sèries llargues molt interessants. Totes dues pregunten per la percepció d'inseguretat al municipi, en una escala del 0 al 10.

14 El 2024 va ser l'any amb més delictes contra la salut pública registrats des que els Mossos ofereixen dades.

15 DIARI DE TARRAGONA, «Los secretos de los narcoasaltos en Tarragona: los criminales ya no solo huyen de la policía».

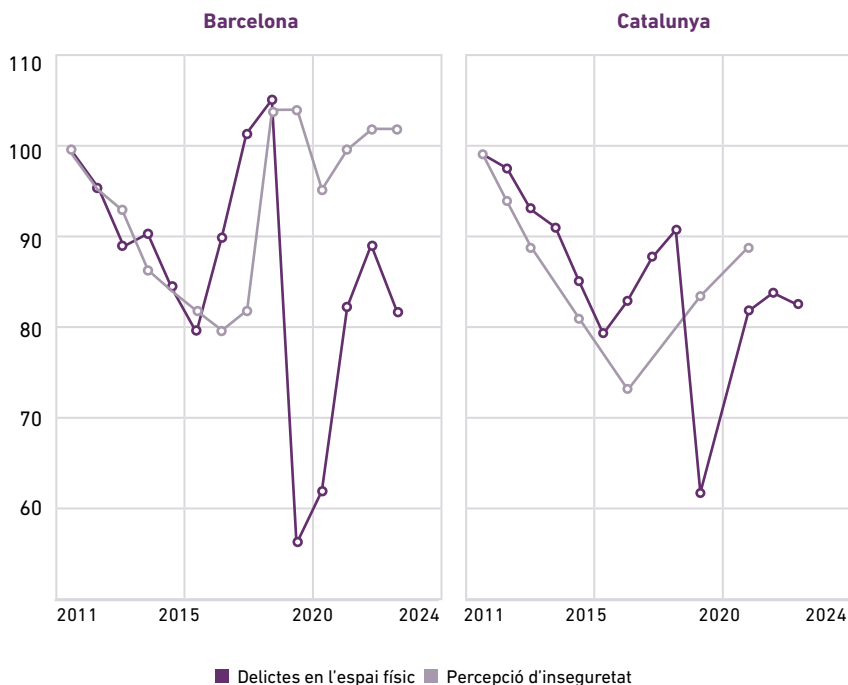
Les taxes de delinqüència han caigut per sota de les xifres pre Covid-19, però la població no ha percebut una millora en la sensació de seguretat

Si es posen en relació amb les dades dels Mossos, s'observen certs paral·lelismes en les seves dinàmiques: entre 2011 i 2016, tant les denúncies com la percepció mitjana de la inseguretat van baixar prop d'un 20% a la capital i entre un 20% i un 30% arreu del país. I des del 2016 fins al 2019, les dues variables també van pujar de la mà. Des d'aleshores, però, ja no és així. Les taxes de delinqüència han caigut per sota de les xifres pre Covid-19, però la població no ha percebut una millora en la sensació de seguretat. De fet, a Barcelona, la valoració del nivell de seguretat és pitjor que el 2010, però la criminalitat patida és ara molt inferior.

Aquest fet, entre altres aspectes, respon a una estratègia de determinats sectors polítics i mediàtics en alça per situar aquesta qüestió ben amunt en les tribunes d'actualitat. Està força estudiat que la percepció d'inseguretat i la criminalitat real, malgrat no ser elements totalment independents, poden diferir molt entre si i la sensació subjectiva es pot modular. Una actuació que beneficia més els interessos de les formacions de dretes, més còmodes a l'hora d'oferir propostes discursivament

Gràfic 6

Evolució dels delictes a l'espai físic i de percepció de la inseguretat, 2011-2024 (índex amb base 100 = 2011)

Font: Mossos d'Esquadra, Enquesta de seguretat pública de Catalunya (ESPC) i Enquesta de victimització de Barcelona (EVB).

contundents a aquesta qüestió —i a d'altres de falsament vinculades, com la immigració—, mentre que l'esquerra se sent més còmoda afrontant reptes com el benestar social o la desigualtat.

La percepció d'inseguretat ve determinada per elements molt plurals, alguns dels quals amb origen o capacitat d'actuació allunyats dels centres de decisió locals o nacionals. L'enquesta sobre con-

La percepció d'inseguretat ve determinada per elements molt plurals, alguns dels quals amb origen o capacitat d'actuació allunyats dels centres de decisió locals o nacionals

vivència i seguretat a Catalunya, encarregada el 2025 per l'Institut Català Internacional per la Pau, demanava fins a quin punt determinats fenòmens presenten un risc per a la seguretat de cadascú. Vora la meitat responia que suposa un risc elevat la influència dels Estats Units al món i també la de Rússia, un 42% citava els fenòmens meteorològics extrems i un 23%, el canvi cultural al país a causa de la globalització. Fins i tot un 11% veia riscos en la seva seguretat a causa dels avenços impulsats pel feminisme i el col·lectiu LGTBI. Tot plegat, qüestions que escapen força de la concepció clàssica de criminalitat o de les matèries sobre les quals els ajuntaments o les institucions catalanes i estatals poden legislar —o en algun cas, no ho haurien de fer per frenar-los, des d'una concepció progressista.

Crims i inseguretat, municipi a municipi

Ara bé, més enllà d'aquests elements de caràcter global, què fa que determinada gent se senti més o menys segura al seu municipi? Realment,

viure en una ciutat amb pocs delictes fa que la seva població dormi més tranquil·la? Unes dades molt valuoses que ajudaran a aproximar-s'hi són les del Dibaròmetre, una extensa enquesta elaborada cada dos anys per la Diputació de Barcelona per avaluar la qualitat dels serveis públics locals i la percepció subjectiva de diversos aspectes de cada municipi. En els de més de 10.000 habitants, realitza unes 400 entrevistes a cadascun, fet que el converteix en l'estudi demoscòpic més complet en aquest àmbit. No hi inclou Barcelona, els municipis més petits —per als quals recull l'opinió agregada per franges de mida— ni, per descomptat, els de les altres províncies del país. Així i tot, l'última edició —el treball de camp es va fer majoritàriament el 2024—, pregunta sobre la valoració de la seguretat ciutadana local i, per tant, representa una eina impagable per comparar com varia aquesta percepció, en funció del perfil de l'enquestat i de les característiques de cada municipi, i estudiar què la determina.

Una hipòtesi molt naïf duria a pensar que la ciutadania està plenament informada de la quantitat

real de criminalitat que hi ha al seu entorn i que aquest seria l'element determinant que li faria valorar el grau de seguretat al municipi. Per contrastar-la, com s'observa en el gràfic 7, s'ha posat en relació la valoració mitjana d'aquesta percepció de seguretat a cada localitat —en una escala de 0 a 10— amb la ràtio de delictes denunciats per cada 1.000 habitants en els dos últims anys —excloent les ciberestafes. Aquesta darrera dada s'ha extret del Ministeri de l'Interior espanyol, que l'ofereix per als municipis a partir de 20.000 habitants,¹⁶ fet que deixa amb una mostra de 46 municipis de la demarcació.¹⁷ Si la correlació entre criminalitat —eix

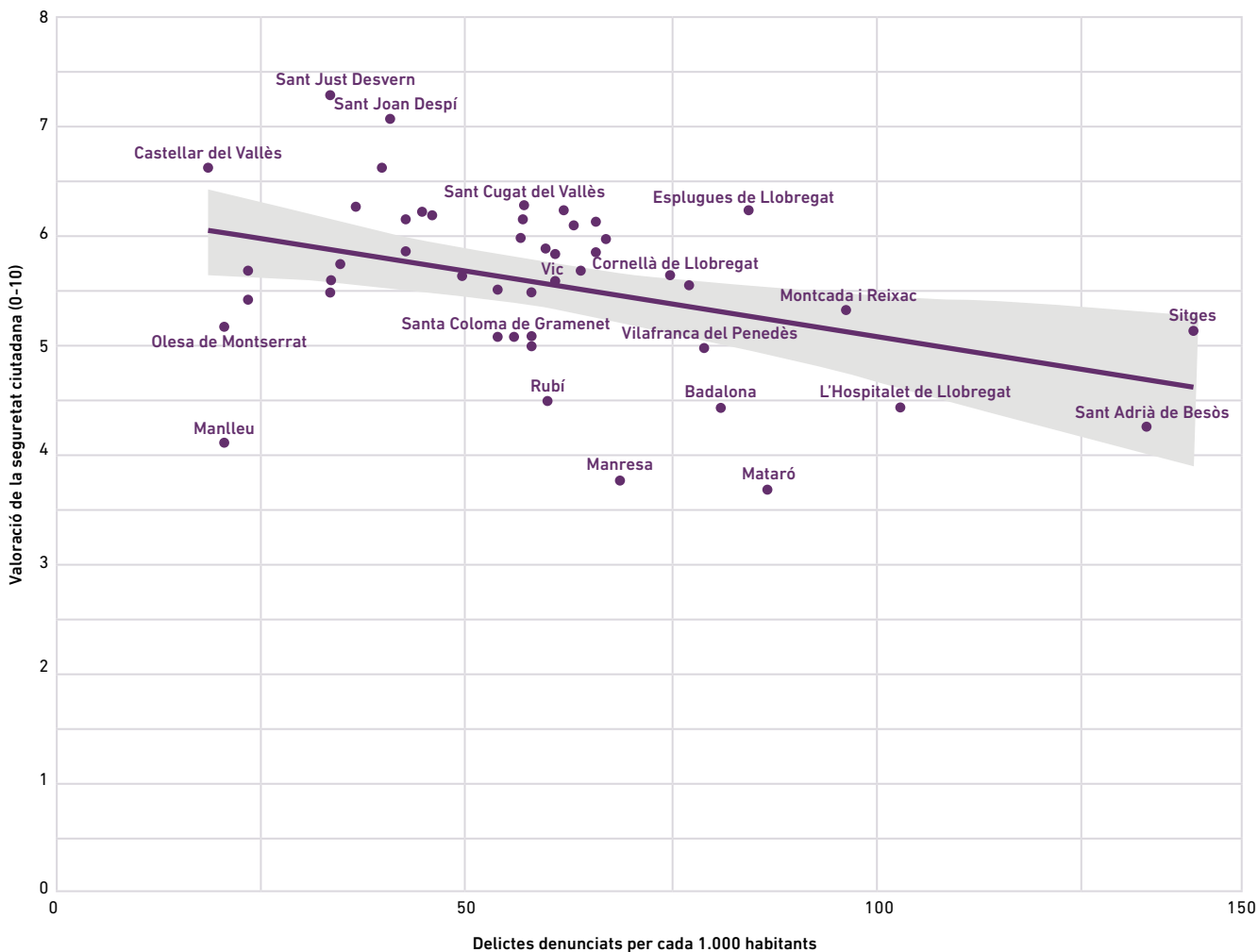
¹⁶ No és una dada perfecta perquè no tota la criminalitat es denuncia, però sí probablement la més greu i, per tant, la que hauria de generar més sensació d'inseguretat. Igualment, cal tenir en compte que algunes policies locals no reporten les denúncies registrades al Ministeri i, en aquest cas, només es disposaria de les denúncies formalitzades directament als Mossos o, en menor grau, als cossos policials de l'Estat. Això pot generar algun biaix, però els Mossos d'Esquadra, que sí que recopilen totes aquestes dades, no les ofereixen en obert distribuïdes per municipis, fet que en dificulta una anàlisi d'aquestes característiques.

¹⁷ Se n'ha exclòs el Prat de Llobregat per evitar que distorsionés l'anàlisi l'elevat nombre de denúncies registrades a l'aeroport, a causa de fets que tenen lloc en una infraestructura molt transitada i no pròpiament al nucli poblacional.

Les dades indiquen que la ciutadania tendeix a sentir-se més segura als municipis on es produeixen menys delictes

Gràfic 7

Relació entre el nivell de criminalitat i la percepció de seguretat en l'àmbit municipal, 2023-2024

Font: Diputació de Barcelona i Ministeri de l'Interior espanyol.

Alguns municipis amb nivells de criminalitat similar registren percepcions de seguretat desproporcionadament diferents

horitzontal— i percepció de seguretat —eix vertical— fos perfecta, els punts que representen cada localitat se situarien força a prop d'una línia recta progressivament descendent. Tot i això, el resultat és un altre.

Efectivament, les dades indiquen que la ciutadania tendeix a sentir-se més segura als municipis on es produeixen menys delictes i més insegura on se'n cometen més, però amb un grau de dispersió molt elevat. Alguns municipis amb nivells de criminalitat similar registren percepcions de seguretat desproporcionadament diferents, cosa que evidencia que hi ha altres elements que també impacten en aquesta avaluació personal del risc. Sant Cugat del Vallès i Rubí, per exemple, són ciutats veïnes i on es denuncia una quantitat similar de delictes, però la percepció de seguretat en la primera és gairebé dos punts superior. Això ocorre en altres parelles de municipis, veïnes entre elles o no. I ocorre el mateix si ho analitzem amb altres factors. Per exemple, si posem el focus només en els delictes violents, la percepció de seguretat no és necessàriament superior allà on se'n denuncien

més, malgrat que sí que hi ha un vincle més clar.¹⁸

Què fa que algú se senti més o menys segur? Més enllà d'aspectes d'àmbit més global —com la presència preminent dels delictes als mitjans de comunicació o el context bèl·lic internacional—, això es pot calibrar estadísticament a través d'una regressió multinivell. Explicat de forma simple, es tracta d'un càlcul pel qual, tenint en compte característiques individuals de cada enquestat i d'altres d'àmbit municipal d'allà on resideixen, es pot determinar com varia la percepció d'inseguretat —variable dependent— en funció de com canvia el valor dels altres elements contemplats —variables independents—, de forma autònoma entre ells. És a dir, que assenyalava si la percepció d'inseguretat puja o baixa de forma significativa en cas que augmenti o decreixi cadascuna de les característiques de cada persona o del seu entorn, en el cas que tota la resta es mantinguesin invariables. Una metodologia, per

¹⁸ I la conclusió és la mateixa si, en lloc de la puntuació mitjana de la seguretat, analitzem el percentatge de veïnes i veïnes que la suspenen. La proporció no és necessàriament superior allà on es denuncien més delictes, en global o específicament de violents.

tant, que permet calibrar a la vegada l'impacte de factors múltiples.

Els factors que generen inseguretat

Quins són, doncs, els factors que generen inseguretat? Aplicant aquest model d'anàlisi, el qual incorpora informació personal i de context relevant dels municipis analitzats, els elements que més hi impacten són els següents:

- Els delictes violents generen sensació d'inseguretat. Aquests inclouen sobretot robatoris amb intimidació o violència a persones o amb força a domicilis i establiments, els quals són més traumàtics que els furtis, per exemple.
- Un major nivell de renda genera sensació de seguretat. En els municipis més rics, un mateix grau de criminalitat que en els pobres genera menys por entre el veïnat. Això és coherent amb enquestes del CEO que apunten que les persones amb menys ingressos estan més preocupades per patir un delicte. La vulnerabilitat intrínseca de les persones amb dificultats econòmiques i la despesa en

La percepció de seguretat creix en aquells municipis que destinen més recursos a l'àmbit de la neteja

seguretat privada —com alarmes— que poden afrontar aquells amb més recursos, per tant, també hi poden influir.

- La percepció d'inseguretat és superior en els municipis amb alcaldia d'ERC que aquells governats pel PSC o, en menor grau, Junts, encara que registressin idèntiques taxes de criminalitat. Aquest fet pot respondre a diversos motius. Un d'ells és que, en general, les forces d'esquerres —sobretot si no formen part de l'estatu quo— no s'acostumen a concebre com a preparades per gestionar una competència com la de seguretat. Malgrat que ERC hagi gestionat el Departament d'Interior durant la legislatura 2021-2024, només el 8% dels catalans creu que sigui el partit més capacitats per mantenir l'ordre i la seguretat pública, segons el segon baròmetre del CEO de 2025. I, entre els mateixos votants republicans, tan sols ho creu un 31% —aquesta percepció no és estranya, i de fet ocorre un fet encara més accentuat amb la CUP i en una magnitud similar en els comuns. Vinculat a aquesta situació, un altre motiu pot ser que un ajuntament amb alcaldia d'ERC rebi més atacs vinculats a la criminalitat per part d'una oposició de dretes —o que se sàpiga percebuda

com a més creïble per tractar aquesta problemàtica—. I aquestes crítiques, fonamentades o no, poden conduir a donar rellevància a la qüestió i incentivar més la sensació d'inseguretat local.

- La percepció de seguretat és també menor en els municipis més grans, una conclusió coherent amb altres estudis precedents, com la citada enquesta de l'ICIP sobre pau i seguretat, potser per un major desconeixement de les persones amb qui es conviu i per un menor grau de vida comunitària a l'espai públic.

- En relació amb l'edat, les persones de mitjana edat són aquelles amb menor sensació de seguretat. En canvi, la gent gran és més vulnerable, però passa més temps en espais tancats i és la franja que pateix menys delictes, mentre que, pel que fa a la gent jove, segurament se sent més capaç de fer front a les amenaces per si sola.

D'altres elements que també hi influeixen, malgrat que en menor grau són els següents:

- Les dones pateixen més sensació d'inseguretat, com també apunten

enquestes com el CEO, especialment a la nit i en relació amb tota mena de delictes, però amb un major diferencial en el cas dels d'àmbit sexual.

- Les persones amb menys estudis se senten més insegures. Això pot deure's a un menor accés a la informació sobre els nivells reals de criminalitat, que els faria més vulnerables a discursos catastrofistes promoguts per la dreta, o al fet que acostumen a ser també aquells amb menor renda —anteriorment, aquesta variable s'ha analitzat pel que fa a la globalitat del municipi, però no de cada enquestat.

- La percepció de seguretat creix en aquells municipis que destinen més recursos a l'àmbit de la neteja. Una via pública en millors condicions probablement contribueix a fer més segura la ciutadania que un espai brut i deixat, malgrat que la delinqüència sigui la mateixa.

Més enllà d'aquests elements, el model contempla altres variables i probablement és tant o més interessant constatar quins són alguns dels elements que no són significatius

La percepció d'inseguretat és una sensació subjectiva que, si esdevé transversal, pot condicionar el debat públic

a l'hora de determinar el nivell de percepció de seguretat d'un municipi. No ho és la criminalitat no violenta, com els furtus, els quals representen el principal fet denunciat al país. Tampoc ho és el percentatge d'immigrants que resideixen al municipi, els quals, per si mateixos, no farien sentir més insegura la resta de població.

Igualment, no és significativa, a l'hora de generar percepció de seguretat, la despesa en seguretat dels ajuntaments ni la quantitat de patrulles dels Mossos d'Esquadra que hi són presents. Un fet que podria fer qüestionar que una major presència policial als carrers realment millori la sensació de seguretat de la ciutadania. I convé recordar que, en tot moment, l'anàlisi es fa a igualtat de les altres variables, és a dir, que es valora l'impacte de més o menys agents al municipi en una situació estable de delictes, no com a resposta a un increment de la criminalitat.

Conclusions

En definitiva, la percepció d'inseguretat és una sensació subjectiva que, si

esdevé transversal, pot condicionar el debat públic i empènyer a l'alça determinats sectors polítics que tenen el discurs punitivista com un pilar central i contraposat sovint amb l'accés a nous drets col·lectius.¹⁹ Ara bé, atès que l'auge d'aquesta problemàtica pot no anar acompanyat d'un increment real de la criminalitat, com és el cas actual, combatre-la pot ser una tasca feixuga i ben complexa.

Aquesta percepció d'inseguretat pot anar-se alimentant indefinidament i arrelant sobretot entre les persones més vulnerables, sigui quina sigui la realitat del carrer. Una sola portada amb un delictes escabrós aïllat pot pesar més que totes les dades empíriques possibles —i l'auge dels *true crime*²⁰ tampoc no ajuda, en aquest sentit. Igualment, les mesures més efectives, com l'increment de la presència policial, poden no ser les més efectives, però sí les de titular

¹⁹ El cas del president del Salvador Nayib Bukele és paradigmàtic, però altres formacions populistes o d'extrema dreta també usen el punitivisme com a eix programàtic.

²⁰ Alguns estudis conclouen que els consumidors de programes de *true crime* tenen més sensació d'inseguretat. Per exemple: TREMBLAY, «Assessing the relationship between true crime documentary and podcast consumption, fear of crime, and protective behaviors».

més immediat. El més probable, de fet, és que la preocupació per aquesta qüestió acabi minvant no per una reducció sobtada i encara més accentuada de la criminalitat, sinó per l'auge d'alguna altra problemàtica que li agafi el relleu mediàtic.

En tot cas, el que ens ensenyen les dades en relació amb la seguretat i la seva percepció és:

- La delinqüència denunciada a Catalunya no ha crescut els darrers anys, sinó tot el contrari. Si exclouem les ciberestafes, el nombre de denúncies presentades ha caigut de les 73 per cada 1.000 habitants fins a 66, entre 2011 i 2024. Un descens especialment notori a la ciutat de Barcelona. I malgrat això, la preocupació per la inseguretat ha pujat en un 50%, en el mateix període.
- Han retrocedit sobretot els delictes a l'espai físic i, en canvi, s'ha multiplicat la criminalitat que transcorre fora de la interacció física, és a dir, aquella delinqüència en l'esfera digital —la que més creix— i els delictes 'de coll blanc' com frauds, falsedats i altres tipus de corrupció.

Atès que l'auge de la sensació d'inseguretat pot no anar acompanyat d'un increment real de criminalitat, com és el cas actual, combatre-la pot ser una tasca feixuga i complexa

- Barcelona és el focus de molts discursos alarmistes amb la seguretat: és la segona ciutat catalana amb més delinqüència, només per darrere de Salou. Però aquesta posició l'explica la notòria quantitat de furts, que representen quasi la meitat de les denúncies interposades a la capital catalana. Entre altres aspectes, les dades analitzades i diversos estudis vinculen aquests tipus de fets delictius, com els furts i els robatoris, amb el turisme —allà on hi ha més turistes, se'n cometen més.
- Els delictes més greus, com els homicidis i assassinats fan saltar sovint les alarmes i l'atenció mediàtica quan ocorren, però en realitat es mantenen estables o en lleu descens a Barcelona i el seu entorn. Al conjunt de Catalunya, en canvi, els darrers anys estan augmentant, sobretot a la demarcació de Tarragona. Un fenomen que convé analitzar bé i podria estar vinculat a xocs entre bandes internacionals vinculades a la droga.
- Malgrat que la demarcació de Barcelona és la que registra més delictes per habitant de l'Estat, la criminalitat denunciada ha caigut de forma similar a la del conjunt de l'Estat des del 2010 —un -11% i un -13%, respectivament. No hi ha, per tant, un increment notori ni destacable, sinó tot el contrari. I des de la Covid-19, de fet, el descens és molt més accentuat a aquesta demarcació —un -9%, per un -2% de mitjana estatal. Així mateix, més enllà dels furts i els ciberdelictes, la taxa de criminalitat a la ciutat de Barcelona ha baixat un 36% des del 2011.
- En la percepció influeixen elements que van molt més enllà de les competències de les administracions locals, nacionals o fins i tot estatals. La ciutadania percep com un risc a la seva seguretat personal la influència d'actors globals com els EUA o Rússia, els fenòmens meteorològics extrems o fins i tot els ràpids canvis culturals arran de la globalització.
- En l'àmbit local, aquells municipis amb menys criminalitat no presenten necessàriament més percepció de seguretat. Els delictes violents sí que accentuen els temors, però hi ha altres elements més socials

que també hi impacten. Així, la sensació de seguretat és superior als municipis rics —fins i tot si el nombre de delictes denunciats no és menor—, en els de mida més petita o en aquells governats per partits de l'estatu quo. Fins i tot la despesa en neteja pot fer incrementar la percepció, mentre que no tindrien gaire efecte els recursos que es destinin a seguretat, el nombre de patrulles de Mossos o la ràtio d'immigrants. Igualment, les persones de mitjana edat, amb menys estudis i les dones se senten més insegures.

* Agraïment especial a Albert Sales, pels seus comentaris i expertesa en relació amb les nostres dades i anàlisis. ■

■ Bibliografia

AMBREY, Christopher L.; FLEMING, Christopher M.; MANNING, Matthew. «Perception or Reality, What Matters Most When it Comes to Crime in Your Neighbourhood?» [en línia]. *A Soc Indic Res* 119, 2014. Disponible a: <www.link.springer.com>.

BERGER, Elisabeth; SCHEIDEGGER, Kent. «Sentence length and recidivism: a review of the research» [en línia]. 2022. Disponible a: <www.read.dukeupress.edu>.

BIAGI, Bianca; DELOTTO, Carlo. «Crime as Tourism Externality» [en línia]. 2012. <www.tandfonline.com>.

DIARI DE TARRAGONA. «Los secretos de los narcoasaltos en Tarragona: los criminales ya no sólo huyen de la policía» [en línia]. 2024. Disponible a: <www.diaridetarragona.com>.

GASCON, José Enrique; GARCIA-CONSTANTINO, Mario. «Clustering Analysis of Tourism and Crime in Barcelona from 2011 to 2022» [en línia]. 2025. Disponible a: <www.springer.com>.

JAMALISHAHNI, Tara (et al). «The contribution of objective and perceived crime to neighbourhood socio-inequity in loneliness» [en línia]. *A Health & Place*, vol. 85, 2024. Disponible a: <www.sciencedirect.com>.

MANNING, Matthew; FLEMING, Christopher. «The economics of private security expenditure: The influence of perceptions of crime» [en línia]. *A Security Journal*, vol. 30, 2017. Disponible a: <www.link.springer.com>.

MANNING, Matthew (et. al). «What Matters More, Perceived or Real Crime?» [en línia].

A Soc Indic Res, núm. 163, 2022. Disponible a: <www.link.springer.com>.

MALDONADO-GUZMÁN, Diego Javier. «Airbnb and crime in Barcelona (Spain): testing the relationship using a geographically weighted regression» [en línia]. 2020. Disponible a: <www.tandfonline.com>.

MONTOLIO, Daniel; PLANELLS-STRUSE, Silvia. «Does Tourism Boost Criminal Activity? Evidence From a Top Touristic Country». [en línia]. 2013. Disponible a: <www.sagepub.com>.

TREMBLAY, Lauren A. «Assessing the Relationship Between True Crime Documentary and Podcast Consumption, Fear of Crime, and Protective Behaviors» [en línia]. *A University of South Florida*. Disponible a: <www.digitalcommons.usf.edu>.

TREMBLAY, Lauren A. «Assessing the relationship between true crime documentary and podcast consumption, fear of crime, and protective behaviors» [en línia]. 2023. Disponible a: <www.digitalcommons.usf.edu>.

VIERAITIS, Lynee; M, KOVANDZIC, Tomislav. V; MARVELL, Thomas. B. *The criminogenic effects of imprisonment: evidence from state panel data, 1974-2002* [en línia]. 2007. Disponible a: <www.onlinelibrary.wiley.com>.

WILCOX ROUNTREE, Pamela; LAND, Kenneth C. «Perceived Risk versus Fear of Crime: Empirical Evidence of Conceptually Distinct Reactions in Survey Data» [en línia]. *A Social Forces*, vol. 74, 1996. Disponible a: <www.academic.oup.com>.

ZHANG, Fan (et al). «'Perception bias': Deciphering a mismatch between urban crime and perception of safety» [en línia]. *A Landscape and Urban Planning*, vol. 207, 2021. Disponible a: <www.sciencedirect.com>.

■ Fonts de dades

AJUNTAMENT DE BARCELONA. «Baròmetre municipal» [en línia]. Disponible a: <www.dades.ajuntament.barcelona.cat>.

Ajuntament de Barcelona. «Enquesta de victimització de Barcelona» [en línia]. Disponible a: <www.ajuntament.barcelona.cat>.

Ajuntament de Barcelona. «Nota de premsa posterior a la Junta Local de Seguretat de juliol de 2025» [en línia]. Disponible a: <www.ajuntament.barcelona.cat>.

Centre d'Estudis d'Opinió. «Baròmetre d'opinió política (BOP). 3a onada. 2024» [en línia]. Disponible a: <www.ceo.gencat.cat>.

Centre d'Estudis d'Opinió. «Òmnibus de la Generalitat de Catalunya. 2024-2» [en línia]. Disponible a: <www.ceo.gencat.cat>.

Centre d'Estudis d'Opinió. «Enquesta longitudinal. 1a onada. 2023» [en línia]. Disponible a: <www.ceo.gencat.cat>.

Consorci Administració Oberta de Catalunya. «Liquidació del pressupost (econòmic i per programes)» [en línia]. Disponible a: <www.analisi.transparenciacatalunya.cat>.

Departament d'Interior. «**Fets penals coneguts, fets coneguts resoltos i detencions**» [en línia]. Disponible a: <www.analisi.transparenciacatalunya.cat>.

Departament d'Interior. «**Mitjana de patrulles diàries de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, per àmbit geogràfic**» [en línia]. Disponible a: <www.analisi.transparenciacatalunya.cat>.

Departament d'Interior. «**Enquesta de seguretat pública de Catalunya**» [en línia]. Disponible a: <www.interior.gencat.cat>.

Diputació de Barcelona. «**Dibaròmetre**» [en línia]. Disponible a: <www.diabamometre.diba.cat>.

Institut Metròpoli. «**Enquesta de victimització de l'Àrea Metropolitana de Barcelona**» [en línia]. Disponible a: <www.institutmetropoli.cat>.

Institut d'Estadística de Catalunya. «**Cens de població i habitatges**» [en línia]. Disponible a: <www.idescat.cat>.

Institut Nacional d'Estadística. «**Atlas de distribució de renda de les llars**» [en línia]. Disponible a: <www.ine.es>.

Institut Nacional d'Estadística. «**Estadística experimental: Medició del turisme a partir de telèfons mòbils**» [en línia]. Disponible a: <www.ine.es>.

Institut Català Internacional per la Pau. «**Enquesta ICIP 2022: Convivència i cohesió a Catalunya 2022**» [en línia]. Disponible a: <www.ceo.gencat.cat>.

Ministeri de l'Interior. «**Portal estadístic de criminalitat**» [en línia]. Disponible a: <www.estadisticasdecriminalidad.ses.mir.es>.